

YAPON TILIDA SO‘Z BOYLIGINI OSHIRISHNING SAMARALI STRATEGIYALARI

Mamadiyev Azimjon Norboyevich

O‘zDJTU Sharq filologiya fakulteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada yapon tilida so‘z boyligini oshirishning samarali strategiyalari ko‘rib chiqiladi. So‘z boyligi til o‘rganish jarayonining muhim qismi bo‘lib, u o‘quvchilarning tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini rivojlantirishga bevosita ta’sir qiladi. Tadqiqotda so‘z yodlash usullari, kontekst asosida o‘rganish, multimedia materiallardan foydalanish hamda mobil ilovalar orqali o‘qitish kabi zamonaviy yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, talabalarda uchraydigan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo‘llari ham yoritiladi.

Kalit so‘zlar: so‘z boyligi, yapon tili, o‘qitish metodikasi, kontekst asosida o‘rganish, multimedia, mobil ilovalar, til o‘rganish strategiyalari

Annotation: This article examines effective strategies for improving vocabulary acquisition in the Japanese language. Vocabulary is a key component of language learning and directly contributes to the development of students’ listening, speaking, reading, and writing skills. The study analyzes traditional memorization techniques, context-based learning, the use of multimedia materials, and mobile applications as modern approaches to vocabulary teaching. It also discusses common difficulties faced by learners and possible ways to overcome them.

Keywords: vocabulary, Japanese language, teaching methodology, context-based learning, multimedia, mobile applications, language learning strategies

Аннотация: В данной работе рассматриваются эффективные стратегии расширения словарного запаса в японском языке. Словарный запас является важной частью изучения языка и напрямую влияет на развитие навыков аудирования, говорения, чтения и письма. В исследовании анализируются традиционные методы запоминания, обучение в контексте, использование мультимедийных материалов и мобильных приложений как современные подходы к изучению лексики. Также рассматриваются трудности, с которыми сталкиваются обучающиеся, и возможные пути их преодоления.

Ключевые слова: словарный запас, японский язык, методика преподавания, обучение в контексте, мультимедиа, мобильные приложения, стратегии изучения языка

Bugungi globallashuv jarayonida xorijiy tillarni, xususan yapon tilini o'rganishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda. Yapon tili nafaqat madaniy va iqtisodiy aloqalar, balki ta'lim va ilmiy sohalarda ham muhim o'rin egallamoqda. Tilni samarali o'zlashtirishda esa so'z boyligi (leksik kompetensiya) asosiy omillardan biri hisoblanadi.

So'z boyligi yetarli bo'lmagan o'quvchi fikrini to'liq ifodalashda, matnni tushunishda va muloqot qilishda qiyinchiliklarga duch keladi. Shu sababli yapon tilini o'qitish jarayonida so'z boyligini oshirishga qaratilgan samarali strategiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

An'anaviy yodlash usullari bilan bir qatorda hozirgi kunda kontekst asosida o'rganish, multimedia vositalaridan foydalanish hamda mobil ilovalar yordamida mustaqil o'rganish kabi zamonaviy yondashuvlar keng qo'llanilmoqda. Ushbu usullar o'quvchilarning so'zlarni tezroq eslab qolishi va amaliy nutqda qo'llash ko'nikmasini rivojlantirishga yordam beradi.

Yapon tilini o'rganishda so'z boyligini oshirish til kompetensiyasining eng muhim bosqichlaridan biri hisoblanadi. Chunki leksik birliklar o'quvchining fikrini ifodalash, matnni tushunish va muloqot qilish jarayonining asosini tashkil etadi. Shu sababli so'z boyligini samarali shakllantirish uchun turli metod va strategiyalar qo'llaniladi.

Mazkur maqolada yapon tilida so'z boyligini oshirishning samarali strategiyalari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, so'z boyligini rivojlantirishda faqat an'anaviy yodlash usuliga tayanish yetarli emas, balki uni zamonaviy va interaktiv metodlar bilan birgalikda qo'llash muhim hisoblanadi.

Xususan, kontekst asosida o'rganish, multimedia vositalaridan foydalanish hamda mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qish jarayoni o'quvchilarning yangi so'zlarni tezroq va samaraliroq o'zlashtirishiga yordam beradi. Shuningdek, o'qish va tinglash materiallari orqali passiv lug'atni boyitish ham asta-sekin aktiv nutq ko'nikmalarini shakllantiradi.

Umuman olganda, yapon tilida so'z boyligini oshirishda bir nechta strategiyalarni birgalikda qo'llash eng samarali yondashuv hisoblanadi. Bu yondashuv o'quvchilarning til kompetensiyasini rivojlantirib, ularning erkin va tabiiy muloqot qilish qobiliyatini oshiradi.

Birinchi navbatda, an'anaviy yodlash usuli keng tarqalgan bo'lib, u yangi so'zlarni tez eslab qolishga yordam beradi. Biroq bu usul faqat mexanik yodlashga asoslanganligi sababli, so'zlarni real nutqda qo'llashda qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Shu sababli yodlash usuli boshqa metodlar bilan birgalikda qo'llanganda samaraliroq natija beradi.

Ikkinchi muhim strategiya — kontekst asosida o'rganishdir. Bu usulda so'zlar alohida emas, balki gaplar, matnlar yoki dialoglar ichida o'rganiladi.

Natijada o'quvchi so'zning ma'nosi va qo'llanish o'rnini yaxshiroq tushunadi hamda uni amaliy nutqda to'g'ri ishlata oladi.

Shuningdek, multimedia vositalari ham so'z boyligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Video, audio materiallar, anime va qisqa roliklar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni tabiiy muhitda eshitib, ularning talaffuzi va ishlatilishini o'zlashtiradilar. Bu usul ayniqsa vizual va eshitish orqali o'rganadigan talabalar uchun juda samarali hisoblanadi.

Hozirgi kunda mobil ilovalar va raqamli platformalar ham keng qo'llanilmoqda. Masalan, Anki, Quizlet kabi ilovalar orqali so'zlarni takrorlash va mustahkamlash osonlashadi. Bu esa mustaqil o'rganish jarayonini kuchaytiradi va muntazam takrorlash imkonini beradi.

Shu bilan birga, o'qish va tinglash ko'nikmalarini rivojlantirish ham so'z boyligini kengaytirishda muhim ahamiyatga ega. Kitob, maqola, manga va podkastlar orqali o'quvchilar passiv lug'at zaxirasini boyitadi va asta-sekin uni aktiv nutqqa olib chiqadi.

Umuman olganda, yapon tilida so'z boyligini oshirishda bir nechta strategiyalarni uyg'unlashtirish eng samarali yondashuv hisoblanadi. Har bir usul o'zining afzalliklariga ega bo'lib, ularni kompleks tarzda qo'llash o'quv jarayonining natijadorligini sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Nation, I. S. P. *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
2. Schmitt, N. *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

3. Webb, S. & Nation, P. *How Vocabulary Is Learned*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
4. The Japan Foundation. *Japanese-Language Education Guidelines*. Tokyo, 2020.
5. *An Introduction to Japanese Linguistics*. Wiley-Blackwell, 2014.